

Číslo: 4039/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 09. 03. 2021 do 11. 03. 2022 a 14. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou Móra Kóczána s vyučovacím jazykom maďarským – Kóczán Mór Alapiskola és Óvoda, Komenského 555, Zlatná na Ostrove	
Zriaďovateľ	Obec Zlatná na Ostrove

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Kornélia Várady, riaditeľka školy

Mgr. Frigyes Gogola, zástupca riaditeľky pre základnú školu

Bc. Emese Szafián, zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 4039/2021-2022 zo dňa 08. 03. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Lívia Bernadičová školská inšpektorka, ŠIC Nitra

Mgr. Katarína Lészkóová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKcie

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná vidiecka základná škola (ďalej ZŠ) s vyučovacím jazykom maďarským, ktorá bola súčasťou Základnej školy s materskou školou Móra Kóczána s vyučovacím jazykom maďarským – Kóczán Mór Alapiskola és Óvoda, Komenského 555, Zlatná na Ostrove.

V škole sa vzdelávalo **154** žiakov, z toho na primárnom stupni vzdelávania **65**, z nich **8** so zdravotným znevýhodnením (ďalej **ZZ**). Z **89** žiakov nižšieho stredného vzdelávania bolo **20** so **ZZ**. Žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej **SZP**) a marginalizovanej rómskej komunity (ďalej **MRK**) neevidovali ani na jednom stupni vzdelávania. V školskom roku 2020/2021 sa dištančného vzdelávania z rôznych objektívnych dôvodov nezúčastňovali **7** žiaci, na primárnom stupni vzdelávania **2**, z nich **1** so **ZZ** a **5** na 2. stupni vzdelávania, všetci so **ZZ**.

Z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (ďalej **SJSL**) **neprospeli 2** žiaci primárneho a **5** nižšieho stredného vzdelávania, komisionálnu skúšku nevykonali pre nedostatočný prospech z viac ako dvoch vyučovacích predmetov na konci druhého polroka.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

V školskom roku 2021/2022 škola **upravila učebný plán** v 1.- 5. ročníku podľa Rámcového učebného plánu podľa cyklov vzdelávania (ďalej RUP podľa cyklov) pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny rozpracovaného v Dodatku č. 8 (platnom od 01. 09. 2020) k Štátnemu vzdelávaciemu programu (ďalej ŠVP) z roku 2015, čo bolo deklarované v inovovanom ŠKVP s platnosťou od 01. 09. 2021. Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia v podoblasti Jazyk a literatúra disponovala v I. cykle (1.- 3. ročník) 35 hodinami, z nich 14 bolo vyčlenených pre predmet SJSJ a v II. cykle (4.- 5. ročník) 10 z celkového počtu 20 hodín. Podľa predloženého RUP podľa cyklov škola *neposilnila vyučovanie SJSJ disponibilnými hodinami* ani v jednom z 3 ročníkov I. cyklu vzdelávania, z nich v dvoch (2. a 3. ročník) bolo zabezpečené každodenné vyučovanie predmetu, okrem 1. ročníka, v ktorom bol stanovený týždenný počet hodín SJSJ na 4 hodiny. Rozdelenie počtu hodín v II. cykle vzdelávania vytvorilo podmienky pre každodenné vyučovanie predmetu v oboch ročníkoch. Prínosom bolo *posilnenie vyučovania* predmetu SJSJ 1 disponibilnou hodinou v 5. ročníku, čím zvýšili týždenný počet hodín na 6 hodín. RUP podľa cyklov deklaroval v inovovanom ŠKVP počet hodín SJSJ pre III. cyklus (6. ročník - 5, 7. ročník - 4, 8. ročník- 5, 9. ročník- 5 hodín) s platnosťou od školského roka 2022/2023. V školskom roku 2021/2022 učebný plán v 6.- 9. ročníku nebol upravený. Škola postupovala podľa RUP schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR) zo dňa 06. 02. 2015 ako súčasť ŠVP, ktorý *modifikovala* v školskom roku 2015/2016 pridaním 1 disponibilnej hodiny v 9. ročníku na 6 hodín týždenne. Počty hodín v 6. (5), 7. (4) a 8. ročníku (5) neboli upravené, čím nebolo zabezpečené každodenné vzdelávanie žiakov v SJSJ v 7. ročníku.

Žiaci 9 tried sa vzdelávali v predmete SJSJ v 14 skupinách. Z 5 tried s vyšším počtom žiakov ako 17, boli 2 na primárnom stupni vzdelávania (2., 3. A) s rovnakým počtom žiakov 19, na 2. stupni vzdelávania v 6., 7., 8. A triede 19/18/27 žiakov a v súlade s poznámkou v RUP podľa cyklov a pôvodnom učebnom pláne sa žiaci delili na každej vyučovacej hodine predmetu SJSJ na 2 skupiny. Ostatné triedy (4) pre nižší počet žiakov 1. A (11 žiakov), 4. a 5. A (16 žiakov), 9. A (9 žiakov) sa na hodinách predmetu SJSJ vzdelávali v 1 skupine. Delenie žiakov na skupiny bolo rozpracované v poznámke jednotlivých učebných plánov, čo korešpondovalo s rozvrhom hodín na školský rok 2021/2022 a priamym pozorovaním vyučovacieho procesu.

Škola po návrate z dištančného vzdelávania (školský rok 2020/2021) realizovala diagnostiku vedomostí žiakov, ktorá preukázala menej závažné rozdiely vo vedomostiach žiakov pravidelne sa zúčastňujúcich dištančného vzdelávania a závažnejšie, ojedinele závažné u žiakov, ktorí sa z rôznych objektívnych dôvodov dištančného vzdelávania nezúčastňovali (absencia informačno-komunikačných technológií v mnohohodetných rodinách). Učitelia posúdili plnenie obsahových a výkonových štandardov jednotlivých predmetov na zasadnutí pedagogickej rady dňa 30. 08. 2021 metodické orgány neboli zriadené. Podľa vyjadrenia riaditeľky, zistené skutočnosti boli impulzom pre zapojenie sa v školskom roku 2021/2022 do pilotného overovania RUP podľa cyklov a upravených cieľov a obsahu vzdelávania v zmysle **Dodatku č. 8 k ŠVP 2015** s platnosťou od 01. 09. 2021, ako opatrenie eliminovať vzniknuté nedostatky v priebehu dištančného vzdelávania vo vedomostiach a zručnostiach žiakov, ktorí sa nezúčastňovali dištančného vzdelávania, alebo dosahovali slabé vzdelávacie výsledky pred prechodom na dištančnú formu vzdelávania pre častú absenciu či nezujem o vzdelanie, vytvorením priestoru pre naplnenie všetkých cieľov vzdelávania určených pre primárne vzdelávanie v priebehu 5. ročníka, bez nutnosti opakovať ročník.

Škola postupovala podľa upravených **učebných osnov** predmetu SJSJ na primárnom stupni vzdelávania a v 5. ročníku v zmysle **Dodatku č. 8 k ŠVP**, čím podľa vyjadrenia riaditeľky školy a učiteľov, vytvorili optimálne podmienky na eliminovanie nedostatkov vo vedomostiach

žiacov vrátane dôkladného osvojenia učiva a personalizovania procesu výučby. V učebných osnovách absentovalo rozdelenie obsahu vzdelávacieho štandardu do jednotlivých ročníkov v I. a II. vzdelávacom cykle, vymedzenie konkrétne požadovaného výkonu v súlade s výkonovým štandardom, ktorý má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Napriek tomu sa učiteľky vyjadrili, že v I. cykle vzdelávania presunuli učivo z 2. do 3. ročníka (slovenská abeceda, hlasné plynulé čítanie po príprave). V 6.-9. ročníku škola postupovala podľa obsahového a výkonového vzdelávacieho štandardu ŠVP z roku 2015 bez zmeny, okrem presunu učiva jazykovej roviny zvuková stránka reči a pravopis z posledného ročníka II. cyklu vzdelávania do 6. ročníka. Riaditeľka dodala, že na pracovnom online stretnutí zástupcov 25 škôl zapojených do pilotného overovania RUP dňa 10. 03. 2022 boli kritériá pre vypracovanie učebných osnov a hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov prerokované, ako aj očakávanie spätnej väzby a plánovanie odborného poradenstva na pomoc školám. Školou uskutočnený presun učiva v učebných osnovách ŠPÚ nepripomienkoval.

Škola upravila systém **hodnotenia a klasifikácie** žiakov podľa Usmernenia MŠVVaŠ SR k priebežnému a celkovému hodnoteniu žiakov ZŠ v školskom roku 2020/2021 počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID 19 zo dňa 26. 05. 2020, využila možnosť slovného hodnotenia za príslušný polrok. V školskom roku 2021/2022 upravila hodnotenie slovným komentárom v I. cykle pri celkovom hodnotení žiaka v predmete SJSJL v 1. a 2. ročníku, v 3. ročníku na konci I. polroka. V poslednom ročníku (3. ročník) I. cyklu, obidvoch ročníkoch II. cyklu upravili hodnotenie predmetu SJSJL na formu klasifikácie, rovnako aj v 6.-9. ročníku. V aktuálnom školskom roku zohľadňovali zmenené podmienky vzdelávania spôsobené dištančným vzdelávaním a modifikovali kritériá hodnotenia a klasifikácie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov. ŠkVP deklaroval hodnotenie písomných previerok v ročníkoch I. a II. cyklu známku na základe percentuálnej úspešnosti, okrem žiakov 1. ročníka, ktorí nemali stanovené písomné previerky zo SJSJL. Zvolená stupnica hodnotenia (74,9 % – 60,0 % dobrý, 59,9 % – 45,0 % dostatočný, 44,9 % – 0,0 % nedostatočný) nebola optimálna a veku primeraná (2.-5. ročník), nemotivovala žiakov k dosahovaniu lepších vzdelávacích výsledkov a neposilňovala ich vzťah k predmetu. Riaditeľka školy a učители v rozhovore uviedli, že v I. a II. cykle vzdelávania v aktuálnom školskom roku, do termínu tematickej inšpekcie nepísali žiadne písomné previerky zo SJSJL, vedomosti žiakov učители neklasifikovali, kládli dôraz na podporovanie efektívneho učenia sa žiakov využívaním formatívneho hodnotenia, čo bolo prítomné na xxx hodinách. Spôsob hodnotenia písomných previerok, testov, diktátov, slohových prác v 6. – 9. ročníku nemodifikovali, hodnotili ich známku.

Úpravy v RUP podľa cyklov, cieľoch a obsahu I. a II. cyklu, systému kontroly a hodnotenia žiakov boli rozpracované v inovovanom ŠkVP platnom od 01. 09. 2021 aj so zmenami pre III. cyklus (6.-9. ročník) s platnosťou od školského roku 2022/2023 a odsúhlasené na zasadnutí pedagogickej rady dňa 25. 08. 2021. Zmeny vykonané v I. a II. cykle prerokovala pedagogická rada dňa 30. 08. 2021 .

Predmet SJSJL vyučovalo 8 kvalifikovaných učiteľov, z nich v **primárnom vzdelávaní** 5 spĺňajúcich kvalifikačné požiadavky na vyučovanie s pozitívnym dopadom na 100 %-nú odbornosť. V **nižšom strednom vzdelávaní** vyučovali odborne 2 učители jedna s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa v študijnom odbore učiteľstvo predmetov maďarský jazyk a literatúra, informatika učila neodborne v 14 hodín SJSJL, čím odbornosť klesla na 66, 60 %.

Škola zabezpečila adekvátne učebnice pre vyučovanie predmetov v jednotlivých ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. Používala učebnice *schválené MŠVVaŠ SR* pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. V 1. ročníku používali *alternatívnu* učebnicu

matematiky¹ a ako *doplnkovú* učebnicu pre prácu s textom a rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov na hodinách maďarského jazyka a literatúry iné učebné text². Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že nezaznamenali žiadne problémy s ich zabezpečením, ale učebnice na vyučovanie SJSJ v 9. ročníku boli dodané škole až v priebehu mesiaca september 2021. Na pozorovaných hodinách pri vyučovaní predmetu učitelia SJSJ využívali aj pripravené učebné texty z vlastných zdrojov. Podľa vyjadrenia riaditeľky škola mala *dostatočný počet učebníc*.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 19 vyučovacích hodinách (z toho 9 na 1. stupni, 10 na 2. stupni).

Primárne vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Komunikačné kompetencie žiakov boli veku primerané na viac ako polovici hodín. Prevažne chápali bežné príkazy a súvislý prejav učiteľov. V ústnom prejave zväčša správne artikulovali a používali modelové vety adekvátne k vyučovacej téme, ojedinele mali nedostatky v spisovnej výslovnosti pri spoluhláske ch. Modelové vety používali na všetkých sledovaných hodinách, na tretine hodín sa vyjadrovali prevažne stroho, čo učitelia zväčša korigovali, ale len na menej ako tretine hodín boli žiaci samostatní pri tvorbe rozhovoru, na ostatných hodinách nedostali príležitosť na preukázanie už nadobudnutých vedomostí. Osvojenie základnej slovnej zásoby preukázali na viac ako polovici hodín veku primerane, na tretine hodín potrebovali pomoc učiteľov a na otázky učiteľov odpovedali jednoslovne. Texty detských piesní, básničiek a hier určených na memorovanie na viac ako polovici hodín ovládali bez pomoci učiteľov, na tretine hodín nedostali príležitosť sledovanú aktivitu vykonávať. Účinnosť **počúvania s porozumením** zvyšovalo jeho zadávanie na všetkých hodinách. Väčšina žiakov porozumela počutému textu v podaní učiteľa, nahrávok (CD Dominik) a pesničiek pre deti od súčasných autorov cez platformu YouTube a jednoduchým otázkam učiteľov týkajúcim sa jeho obsahu. Na viac ako polovici hodín správne odpovedali na kladené otázky, na tretine neboli samostatní, potrebovali pomoc učiteľov. Osvojené zručnosti **v čítaní s porozumením** preukázali žiaci na menej ako polovici hodín, prevažne čítali veku primerané texty plynule, so správnu artikuláciou. Na tretine hodín v nich dokázali samostatne vyhľadať kľúčové slová a základné informácie a s pomocou učiteľov aj sformulovať základnú myšlienku prečítaného textu. Text reprodukovali na základe pomocných otázok na viac ako tretine hodín, niektorí túto úlohu nevládali sami a 1. a 2. ročníku podľa učebných osnov školy dané činnosti žiaci ešte nevládali. Pri vyjadrení vlastného postoja k aktuálnej téme hodiny väčšinou neboli samostatní, potrebovali pomoc učiteľov. V **písomnom prejave**, zväčša vo vyšších ročníkoch, žiaci vedeli aplikovať základné pravidlá slovenského pravopisu, na ostatných potrebovali pomoc učiteľov a v 1. a 2. ročníku podľa učebných osnov školy žiaci danú aktivitu ešte nevládali.

Vyučovanie učiteľom

Učitelia podporovali **komunikačné zručnosti žiakov** na väčšine hodín zaradením adekvátnych aktivít hrovými formami vzdelávania zameranými na utvrdzovanie už prebratého učiva a na sprístupňovanie nového učiva kladením jasne formulovaných otázok, zaradením prezentovania súvislého textu v rámci komunikačných tém (Moja rodina, U lekára, Zdravie,

¹ Matematika pre 1. roč. – Zuzana Berová, Peter Bero, Ivana Honzová, rok vydania 2021, vydavateľstvo: LiberaTerra – učebnica s odporúčacou doložkou MŠVVaŠ SR.

² Okosító zöldkönyv, Busáné Jordán Judit, vydavateľstvo: UNDREGROUND, Maďarsko.

Jarná príroda, Práce v záhrade), spievaním piesní, v nižších ročníkoch opakovaním modelových viet a slovných spojení pomocou obrázkov, kartičiek a prevažne aj didaktickými hrami. Na uvoľnenie atmosféry v triede a na relaxačné činnosti medzi úlohami boli vhodne zvolené detské hry a pesničky, vyčítanky, riekanky a básničky na viac ako polovici hodín. Rozširovanie slovnej zásoby zaradením úloh na tvorbu krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru sa uskutočnilo len na tretine hodín. Učitelia priebežne a cielene upozorňovali žiakov na správnu artikuláciu a výslovnosť na všetkých hodinách. Aktivity na precvičovanie písomných zručností žiakov boli zadané na menej ako polovici hodín, v nižších ročníkoch podľa školou upravených učebných osnov SJS k Dodatku č. 8 k ŠVP učitelia úlohy na písanie a čítanie nezaradili. **Čitateľskú gramotnosť** žiakov rozvíjali na viac ako polovici hodín zväčša zaradením počúvania textu v podaní vyučujúcich alebo nahrávok pomocou aplikácií na interaktívnej tabuli, kladením otázok o počutom texte, hlasným a tichým čítaním pri riešení úloh pri skupinových prácach, zadávaním zisťovacích otázok, ústnym sumarizovaním textu a zapájaním žiakov do situačných hier (U lekára, Voláme záchrannú službu, V záhrade). Zaradením čítania s predpovedaním deja a smerovanie žiakov k vyjadreniu svojich názorov a využívanie dramatizácie textu bolo uplatňované na sledovaných hodinách minimálne. **Odporúčané textové zdroje** najmä z učebníc, obrázky, kartičky, pracovné listy, obrázkové slovníky využívali skoro na každej hodine a audiovizuálne nahrávky efektívne k stanoveným cieľom vyučovania na polovici hodín. Metodické listy ŠPÚ učitelia nepoužívali, podľa vyjadrenia riaditeľky školy im neboli poskytnuté. Uplatnenie **kompenzačných opatrení** predovšetkým prostredníctvom individuálneho prístupu k žiakom, ktorí nepospeli z predmetu (2 žiaci v 3. ročníku), alebo sa nezúčastnili dištančného vzdelávania (1 žiak v 1. ročníku, 1 v 4. ročníku, ktorý bol zároveň žiakom so zdravotným znevýhodnením), alebo dosahovali slabé vzdelávacie výsledky v predmete, diferencovaním úloh podľa špecifických potrieb a možností žiakov a zaradením úloh s rozdielnou náročnosťou, napomáhalo eliminovať rozdiely vo vedomostiach žiakov nadobudnutých počas dištančného vzdelávania. Preferovaním predĺženého výkladu a zážitkového vyučovania (pedagogicko-dramatické a situačné hry) a na viac ako polovici hodín aj rozvíjaním sociálnych kompetencií žiakov zadaním úloh v tíme alebo vo dvojici pôsobili pozitívne na kvalitu vyučovacieho procesu na skoro každej vyučovacej hodine. V menšej miere bolo podporované rovesnícke učenie a poskytnutie pomoci pedagogického asistenta bolo využití len na dvoch hodinách. Najpreferovanejšou **metódou vyučovania jazyka** podľa väčšiny sledovaných hodín bolo využívanie audiovizuálnej (štruktúrno-globálnej), na viac ako polovici hodín aj zavedenie metódy odpovede celým telom a gramaticko-prekladovej metódy. Priamej (direktívnej) metódy podporujúcej monolingválnosť, učitelia komunikovali len v slovenskom jazyku, čo napomáhalo rozvíjaniu komunikačných zručností žiakov, bolo aplikované na menej ako polovici hodín. Uplatňovanie didaktických hier v slovenskom jazyku na väčšine hodín, komunikatívnej a situačnej metódy na viac ako polovici hodín umožnilo žiakom spolupracovať medzi sebou a navzájom aktívne komunikovať. Ďalšie vyučovacie metódy neboli do edukačného procesu zaradené.

Nižšie stredné vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Žiaci na hodinách preukázali veku primerané **komunikačné kompetencie**. Takmer na každej hodine chápali bežné príkazy a pokyny učiteľa v rámci jednotlivých častí hodín, väčšina rozumela jeho súvislému prejavu. Na väčšine hodín bol ich rečový prejav plynulý a rozvinutý, informácie vyjadrovali vecne pričom používali osvojenú slovnú zásobu, vyjadrovali sa spisovne a správne artikulovali, ojedinele niektorí na pokyn učiteľa korigovali nesprávnu výslovnosť

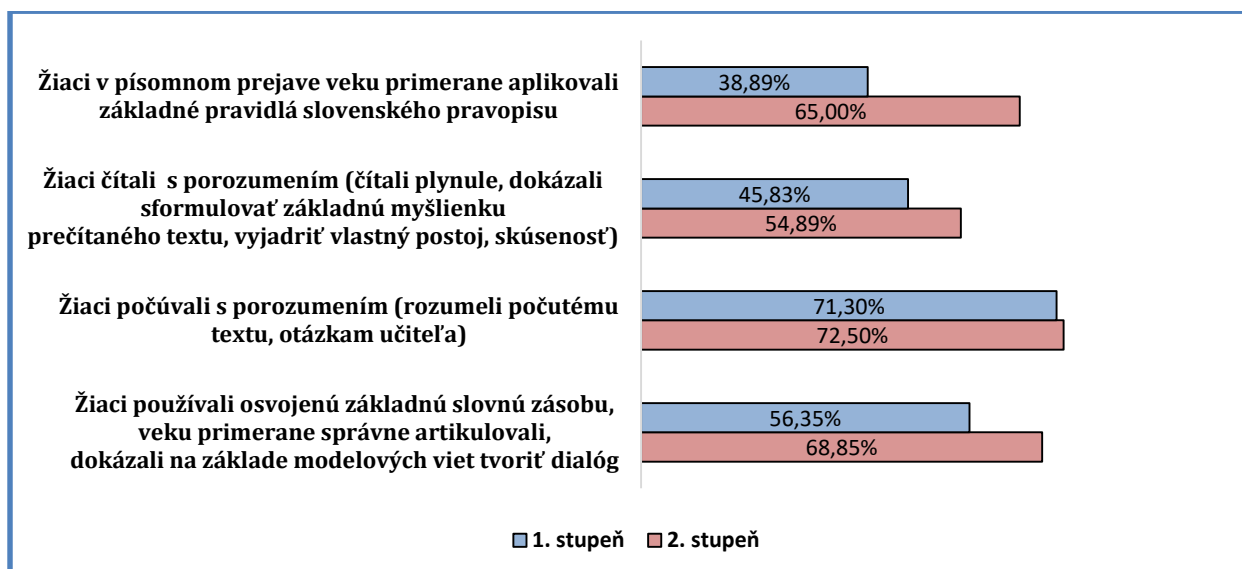
hlások odlišných od materinského jazyka. Pri súvislom prejave, odpovediach na jasne formulované otázky využívali naučené vetné modely zmysluplne, ojedinele ich nevedeli využiť v komunikačnej situácii pre ich nedostatočné osvojenie, niektorí len zopakovali vetu. Na polovici hodín dokázali v interakcii žiak - žiak využiť modelové vety pri tvorení dialógu, pričom občas potrebovali pomoc učiteľa alebo nevedeli neprejavili zručnosti pri ich tvorení. Používanie osvojenej slovnej zásoby prevažovalo na hodinách takmer tri štvrtiny žiakov, ojedinele sa vyjadrovali jednoslovné, nemali dostatočne osvojené vetné modely na 1 hodine pri štylizovaní viet potrebovali výraznú pomoc učiteľky. Utvrdenie jazykových zručností žiakov prezentovaním naučených textov básní, piesní a hier bolo minimálne podporované (7. ročník). Žiaci pracovali na každej hodine so súvislým textom. Žiaci **zväčša porozumeli** počutému textu nahovorenému kultivovanou slovenčinou prostredníctvom audiovizuálnej techniky alebo v podaní učiteľov a žiakov, okrem 1 skupiny. Rozumeli jednoduchým otázkam učiteľa k obsahu textu a na väčšine hodín vedeli veku primerane odpovedať, mladší žiaci s pomocou učiteľa. Zručnosti v oblasti **čítania s porozumením** preukázali na viac ako polovici sledovaných hodín plynulým hlasným čítaním so správnou artikuláciou, miestami sa vyskytli nedostatky v technike čítania, čo ovplyvnilo porozumenie textu žiakmi. Väčšina preukázala schopnosť orientovať sa v súvislom/nesúvislom texte (slovník, pojmová mapa, Vennov diagram), prevažne vedela vyhľadať a určiť kľúčové slová i základné informácie. Príležitosť tvoriť jednoduché otázky k textu nemali na viac ako polovici hodín. Sformulovať základnú myšlienku prečítaného textu mali možnosť len na 2 hodinách, z nich len 1 skupina starších žiakov ju dokázala prevažne samostatne stanoviť. Na menej ako polovici hodín reprodukovali text zmysluplne vecnými odpoveďami na pomocné otázky s dodržiavaním správneho slovosledu. Na väčšine potrebovali častú pomoc učiteľa alebo neodpovedali správne alebo otázku zodpovedal učiteľ a žiaci doplnili len jedno slovo. Zmysluplne vyjadriť svoj postoj alebo skúsenosť mohli málokedy. Pri preberanej téme žiaci využili vytvorený priestor, formulovali svoje názory a pocity k primárnym životným hodnotám na menej ako polovici hodín, ojedinele niektorý mal zábrany vyjadriť sa. Na polovici hodín priestor na prezentovanie názoru žiakov vytvorený nebol. Na väčšine hodín žiaci primerane aplikovali základné pravidlá slovenského pravopisu v písomnom prejave, občas niektorí potrebovali pomoc učiteľov.

Vyučovanie učiteľom

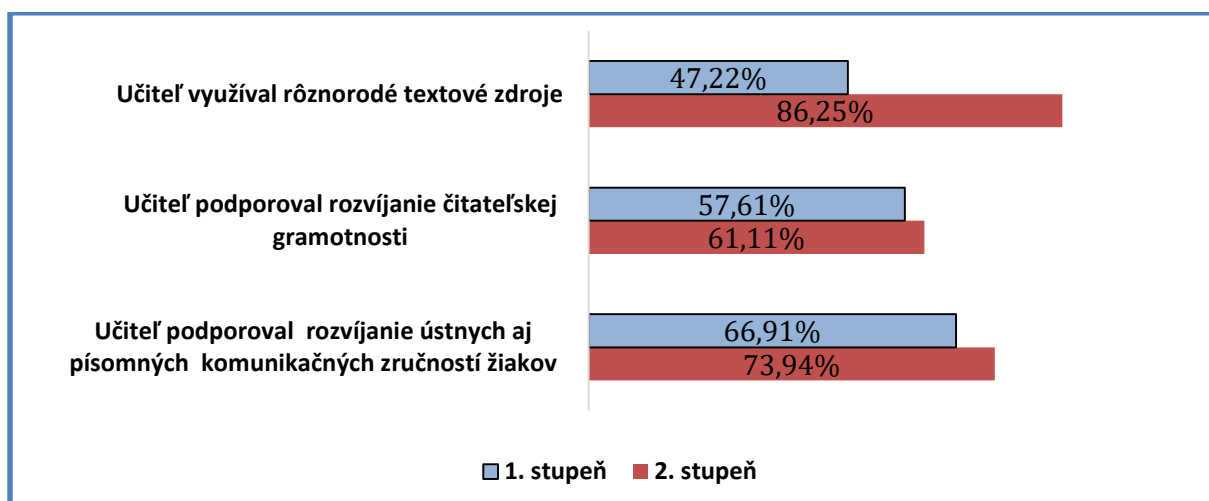
K získaniu **komunikačných zručností** potrebných na aktívne používanie jazyka v bežných situáciách zväčša viedli vyučujúci žiakov na sledovaných hodinách cieľavedome, komunikovali navzájom v slovenskom jazyku. Premysleným zadávaním úloh a činností podporovali postupnosť rozvíjania osvojovania jazyka žiakmi, kládli dôraz na primerané ovládanie slovnej zásoby, gramatických pravidiel a správnej výslovnosti. Uvoľňovacie aktivity zamerané na dýchanie, artikuláciu, fonetiku alebo relaxáciu neboli zaradené do vyučovacieho procesu. Na každej pozorovanej hodine učitelia podporovali ústne a písomné zvládanie komunikačných zručností žiakov vhodne kladenými otázkami, jasne vyslovenými pokynmi v procese osvojovania učiva, zaradením opakovania v rámci komunikačnej témy a častou možnosťou tvorby dialógu i podľa vzorového rozhovoru. Tvorbu krátkeho súvislého prejavu poskytli na väčšine hodín, ale spievanie piesní, recitovanie básní, hranie hier a dramatizáciu v priebehu hodín takmer nezaradili. Žiakom umožnili písať na tabuľu, do zošita, pracovných zošitov, učiteľmi pripravených pracovných listov, na interaktívnu tabuľu, a takmer vždy ich upozornili na správnu výslovnosť či artikuláciu. Činnosti podporujúce **čitateľskú gramotnosť** učitelia uplatnili na viac ako polovici hodín zaradovaním počúvania audiovizuálnej alebo audio nahrávky (piesne súčasných autorov, ukážky z CD k učebnici, báseň v podaní autora, dialógy a motivačné videá v slovenskom jazyku na danú tému), čítaním ukážok vo vlastnom podaní,

tichého a hlasného čítania žiakmi. Na každej hodine usmerňovali žiakov vhodne kladenými otázkami, ale nemotivovali ich k tvorivosti pri dokončovaní textu predpovedaním deja. Po odznení ukážky všetci poskytli priestor na vyhľadávanie kľúčových slov a slovných spojení v texte i na písomné alebo ústne sumarizovanie obsahu. Na vyjadrenie vlastného názoru, postoja a skúseností poskytli príležitosť len na občas, možnosť zapojiť sa do hrových rečových aktivít, diskusií, rolových a situačných hier, vžiť sa do daných situácií umožnili na viac ako polovici hodín, dramatizáciu ukážky navrhli len dvakrát. Z odporúčaných textových zdrojov učitelia využívali texty z učebníc na každej pozorovanej hodine ako i vlastné pripravené texty v pracovných listoch, občas audiovizuálne a audio nahrávky na interaktívnej tabuli, CD k učebnici, slovníky, nástenné učebné pomôcky, didaktické hry vo forme kariet. Metodické listy vypracované ŠPÚ nepoužívali. Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že škole neboli poskytnuté napriek tomu, že úzko spolupracovali na pilotnom overovaní RUP aplikovaním Dodatku č. 8 z roku 2015 k ŠVP do praxe. Úroveň uplatňovania **kompENZAČNÝCH OPATRENÍ** učiteľmi v procese edukácie s cieľom vyrovnáť rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov bola nízka. Diferencovaním úloh a zadaní podľa špecifických potrieb žiakov ich odstraňovali len na menej ako polovici hodín, predĺžený výklad neuplatňovali, sociálne učenie zaradením práce v skupinách a dvojiciach aplikovali na väčšine pozorovaných hodín. Individuálne k žiakom pristupovali ojedinele, pedagogický asistent bol prítomný dvakrát (v 5. ročníku), rovesnícke učenie absentovalo. Do vyučovania SJSJL zaraďovala takmer polovica učiteľov rozličné **metódy**, častejšie vo vyšších ročníkoch (6. – 9. ročníku). Metódu odpovede celým telom, projektové vyučovanie, brainstorming a brainwriting neuplatnili, uprednostnili audiovizuálnu a audiolingválnu, často využívali gramaticko-prekladovú, komunikatívnu i priamu (direktnú), menej situačnú, didaktické hry v slovenskom jazyku na polovici pozorovaných hodín a hranie rolí len občas.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSJL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

2 ZÁVERY

Postup školy v školskom roku 2021/2022 v zmysle Dodatku č. 8 k štátnemu vzdelávaciemu programu podľa stanovených cyklov vzdelávania v 1. – 5. ročníku so zámerom odstrániť dôsledky mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách aj nedostatkov vo vedomostiach žiakov v období pred dištančným vzdelávaním vytvoril predpoklad pre naplnenie cieľov vzdelávania určených pre primárne vzdelávanie v priebehu piateho ročníka, bez nutnosti opakovať ročník. Úprava učebného plánu pre I. a II. cyklus vzdelávania a v 6.- 9. ročníku postup podľa pôvodného učebného plánu nezabezpečili každodenné vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v 1. a 7. ročníku. Prínosom bolo posilnenie vyučovania predmetu 1 disponibilnou hodinou v 5. a 9. ročníku z pôvodných 5 na 6 hodín. Delením 5 tried s vyšším počtom žiakov ako 17 na skupiny na každej hodine škola vytvorila optimálne podmienky pre vzdelávanie žiakov v predmete. Nerozpracovaním obsahu a požadovaného výkonu vzdelávacieho štandardu v učebných osnovách predmetu v I. a II. cykle vzdelávania do jednotlivých ročníkov nebol vymedzený konkrétne požadovaný výkon, ktorý má žiak dosiahnuť na konci jednotlivých ročníkov. V 6.- 9. ročníku obsahový a výkonový vzdelávací štandard štátneho vzdelávacieho programu nebol modifikovaný. Úprava celkového hodnotenia žiaka slovným komentárom v I. cykle pôsobila motivačne, v ostatných ročníkoch bola zavedená forma klasifikácie. V rámci zohľadňovania zmenených podmienok vzdelávania spôsobených dištančným vzdelávaním škola upravila kritériá hodnotenia a klasifikácie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov. Upravená stupnica hodnotenia písomných previerok v 2. - 5. ročníku známku na základe percentuálnej úspešnosti nebola zvolená optimálne a veku primerane. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy v aktuálnom školskom roku kládli učitelia dôraz na podporovanie efektívneho učenia sa žiakov využívaním formatívneho hodnotenia, čo bolo prítomné na 6 hodinách priameho pozorovania edukácie. Spôsob hodnotenia známku písomných previerok, diktátov, slohových prác v 6. – 9. ročníku nemodifikovali. Úpravy v školskom roku 2021/2022 boli rozpracované v inovovanom školskom vzdelávacom programe a prerokované na zasadnutí pedagogickej rady. Pozitívom bola dosiahnutá 100 % odbornosť vyučovania predmetu na primárnom stupni vzdelávania. Nižšia odbornosť vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry

na 2. stupni (66,6 %) bola spôsobená vzdelávaním dvoch skupín žiakov učiteľkou nespĺňajúcou požiadavky na vyučovanie predmetu. Škola zabezpečila v dostatočnom množstve adekvátne učebnice pre vyučovanie predmetov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. Alternatívne učebnice poskytla žiakom 1. ročníka na vyučovanie matematiky. Žiaci na hodinách chápali bežné pokyny učiteľov, rozumeli súvislému prejavu. Na väčšine hodín veku primerane používali osvojenú slovnú zásobu vo verbálnom prejave so správnou artikuláciou, menšiu zručnosť preukázali pri tvorení dialógu s použitím modelových viet. Ústny prejav ovládaním textov piesní a detských hier určených na memorovanie minimálne mali možnosť prezentovať žiaci na 2. stupni vzdelávania. Žiaci preukázali adekvátne zručnosti pri počúvaní s porozumením väčšina pochopila počutý text, porozumeli otázkam učiteľa a vedeli sformulovať vecnú odpoveď. Nižšiu schopnosť prejavili v rámci čítania s porozumením pri sformulovaní hlavnej myšlienky prečítaného textu, predpovedaní deja a vyslovení vlastného názoru, postoja. Väčšina v písomnom prejave veku primerane aplikovala základné pravidlá slovenského pravopisu. Učitelia podporovali rozvíjanie komunikačných zručností žiakov, nekládli dôraz na spievanie piesní, recitovanie básní, dramatizáciu a zaradenie uvoľňovacích a fonetických cvičení najmä na 2. stupni. Na väčšine hodín cielene podporovali rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov, okrem čítania s predpovedaním deja a dramatizácie textu, ktoré boli uplatnené ojedinele na 2. stupni. Menšiu pozornosť venovali učitelia na obidvoch stupňoch vzdelávania pri práci s textom vyjadreniu vlastného postoja, skúseností žiakov. Ani na jednom stupni neboli využité metodické listy ŠPÚ. Uplatňovanie kompenzačných opatrení bolo slabo zastúpené na nižšom strednom vzdelávaní, čím neboli vytvorené optimálne podmienky na prekonávanie bariér v učení sa žiakov. V rámci vyučovacieho procesu učitelia najčastejšie uprednostnili audiovizuálnu a audiolingválnu, často využívali gramaticko-prekladovú, komunikatívnu i priamu (direktnú), menej situačnú, didaktické hry a hranie rolí len občas. Projektové vyučovanie, brainstorming a brainwritingu neuplatnili ani na jednom stupni vzdelávania.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zabezpečenie každodenného systematického vzdelávania žiakov v predmete v každom ročníku,
- rozpracovanie upravených cieľov a obsahu predmetu v I. a II. cykle vzdelávania do jednotlivých ročníkov,
- optimálne stanovenie stupnice hodnotenia písomných previerok v I. a II. cykle vzdelávania,
- zabezpečenie odbornosti vyučovania predmetu na 2. stupni vzdelávania,
- uplatňovanie kompenzačných opatrení vo vyučovacom procese na eliminovanie rozdielov vo vedomostiach a zručnostiach žiakov,
- aplikovanie textov piesní a detských hier v nižšom strednom vzdelávaní pri rozvíjaní verbálneho prejavu žiakov,
- motivácia žiakov uvoľňovacími cvičeniami zameranými na dýchanie a artikuláciu a fonetických cvičení na 2. stupni,
- zaradenie dramatizácie textu a hrania rolí na primárnom vzdelávaní,
- uplatňovanie metodických listov vypracovaných ŠPÚ na oboch stupňoch vzdelávania,
- uplatňovanie projektového vyučovania, brainstormingu a brainwritingu v rámci metód vyučovania jazyka na oboch stupňoch vzdelávania.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. Odporúča

- zabezpečiť každodenné systematické vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v jednotlivých ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania úpravou učebného plánu a využitím disponibilných hodín,
- rozpracovať vzdelávacie štandardy predmetu obsiahnuté v Dodatku č. 8 k štátnemu vzdelávaciemu programu do jednotlivých ročníkov I. a II. vzdelávacieho cyklu,
- optimalizovať zvolenú stupnicu hodnotenia písomných previerok v I. a II. cykle vzdelávania primerane veku a možnostiam žiakov písomných prác,
- zabezpečiť odbornosť vyučovania predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra na 2. stupni vzdelávania,
- uplatňovať kompenzačné opatrenia vo vyučovacom procese na eliminovanie rozdielov vo vedomostiach a zručnostiach žiakov,
- zaraďovať krátke dialógy tvorené na základe modelových viet do vyučovacieho procesu, aplikovať texty piesní a detských hier a motivovať žiakov uvoľňovacími cvičeniami zameranými na dýchanie a artikuláciu a fonetické cvičenia na 2. stupni vzdelávania,
- zaradiť dramatizáciu textu a hranie rolí na primárnom vzdelávaní,
- uplatňovať metodické listy vypracované ŠPÚ na oboch stupňoch vzdelávania,
- uplatňovať projektové vyučovanie, brainstorming a brainwrinting v rámci metód vyučovania jazyka na oboch stupňoch vzdelávania.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program Byť školou, kde každý môže byť úspešný na ceste k poznaniu,
2. rozvrhy hodín jednotlivých tried,
3. osobné rozvrhy učiteľov vyučujúcich predmet SJSJL,
4. učebné osnovy pre I. cyklus,
5. učebné osnovy pre II. cyklus,
6. učebný plán pre I. a II. cyklus,
7. učebný plán pre 6.- 9. ročník
8. tematické výchovno-vzdelávacie plány predmetu SJSJL pre 6. – 9. ročník,
9. dohoda školy s ŠPÚ k pilotnému overovaniu RUP,
10. implementačný plán.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Lívia Bernadičová

Dňa: 07. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:
Mgr. Lívia Bernadičová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Kornélia Várady

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 14. 04. 2022 v Nitre:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

Mgr. Lívia Bernadičová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Kornélia Várady

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Kornélia Várady, riaditeľka školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Lívia Bernadičová, školská inšpektorka

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia Bratislava - úsek inšpekčnej činnosti